

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

„JUTRA“

Tragedija v Gregorčičevi ulici pred velikim kazenskim senatom

Krojaški mojster Ivan Sušterič obtožen premoišljenega umora svoje ločene žene Ivanke in hčerke Slavice — Sušteričevo življenje in njegov zločin po opisu obtožnice

Za Markucijevim Sušteričev proces. Maribor se silno zanima zanj, saj je bil Sušterič znan po mestu in okolici. Nad zločinom, ki se je izvršil letos v februarju v njegovi hiši v Gregorčičevi ulici, se je zgrajala vsa javnost, ki tudi zdaj z napetim zanimanjem pričakuje zadnjega dejanja. Zaradi grdega zločina, katerega mu je napravilo mariborsko državno tožilstvo, se je zagovarjal Ivan Sušterič danes pred velikim kazenskim senatom. Paragraf, zoper katerega se je pregrešil, predvideva smrtno kazen, ker je iz koristoljubja in pa v pomanjkanju človeške čutnosti spravil s sveta svojo ločeno ženo in lastno hčerko.

Kaj pravi obtožnica?

Obtožnica, ki jo je sestavilo mariborsko državno tožilstvo, je obsegala 16 s strojem napisanih strani. Državni tožilec je očital 43-letnemu krojaškemu mojstru Ivanu Sušteriču, da je letos v noči na 1. februarja po zrelem preudarku z ogljikovim monoksidom iz koristoljubja zastrupil svojo ločeno ženo Ivanko in svojo hčerko Slavico, ki so ju našli drugo jutro mrtvi v njunem stanovanju. Nadalje pravi obtožnica v obrazložitvi, da je Sušterič živel do začetka svetovne vojne v Zagrebu in se je tam izučil krojaške obrti. Med svetovno vojno je prišel v Maribor, kjer je bil vsa vojna leta zaposlen pri vojaškem polku kot krojač. Sam je povedal preiskovalnemu sodniku, da si je v vojnem času prihranil 14.000 kron. Po prevratu je pa dobil službo krojaškega pomočnika pri krojaškemu mojstru Babiču. Kmalu se je postavil na lastne noge in si osnoval lastno krojaško delavnico. Kot samostojen mojster si je poiskal vajuence in vajuence. Med njimi je bila leta 1922 tudi krojaška vajenka Milica Mamilovičeva s Pobrežja. Milica je bila postavna dekle in je pričel mojster Sušterič kmalu gledati po njej. S časom jo je popolnoma navezal nase in se oglasil tudi pri njenih starših, ki so pri volili v ženitev. Z Milico pa je stopil pred oltar šele tedaj, ko so njeni starši obljubili, da bodo prepisali svojo hišo na Pobrežju na njegovo in svojo hčerko ime, vsakemu polovico. V aprilu l. 1924. sta Milica Mamilovičeva in krojaški mojster Sušterič prisegla drug drugemu zakonsko zvestobo. Milčin oče in mati pa sta si izgovorila pri hiši pravico stanovanja in polovico vrta. Nekaj časa sta živela pri svoji hčerki in zetu, ko pa sta opazila, da bi se ju Sušterič rad iznebil, sta se preselila drugam. Sušterič je tedaj hišo na Pobrežju prodal in kupil drugo za 112.000 Din v Krčevini.

Nesrečen prvi zakon

Mlada žena Milica se je silno nesrečno počutila pri svojem možu. Obtoženi Sušterič je sicer preiskovalnemu sodniku zatrdil, da se je z njo dobro razumel in da sta bila srečna, toda mnoge številne priče so izpovedale drugače. Milica je pričela kmalu po poroki hirati. Zdravniki so ugotovili, da je jetična. Ko je morala v postelji, se Sušterič ni več brigal z njo. Prepustil jo je dobrim ljudem v hiši, sam pa je pijančeval in se vračal pozno domov. Bil je z njo sirov in ji ni privoščil niti mirnega kotička v stanovanju. Milica je bila nekaj mesecev privezana na bolniško posteljo, nakar jo je rešila trpljenja bridka smrt. Po njeni smrti je postal Sušterič sam lastnik hiše v Krčevini.

Kmalu po smrti svoje prve žene si je Sušterič poiskal novo ljubezen. Zelo mu je ugajala mlada Ivanka Milavčeva, ki je bila takrat natakara v Knupleževi gostilni v Vetrinjski ulici. Svojim znancom je pravil o njej, da je »inteligentna«, s čemer je hotel reči, da ima nekaj pod palcem. Milavčeva je imela v resnici okrog 20.000 Din lastnih prihrankov, od očeta, ki je bil posestnik na Planini pri Rakeku, bi pa za primer moštne dobila še 60.000 Din. Sušterič je živel tedaj zelo lahkomišljeno in je zanemarjal svojo krojaško obrt. Zašel je v dolgove in zato je resno sklenil poročiti se v drugič.

Prekletstvo drugega zakona

Sušterič je sicer s svojim neodkritim značajem, s svojim neprestanim tajnim snovanjem in svojo črno zamišljenostjo vzbujal odpor pri vseh, ki so ga bližje poznali. Le če je šlo za denar, je bil silno prijazen. Tak je bil spočetka tudi napram Ivanki Milavčevi, ki ga je poznala samo po njegovih besedah. Ko so Ivankini starši izvedeli, da ji Sušterič obljublja zakon in da je hišni posestnik, so ji želeli vso srečo in ji dali zato 40.000 Din, ki ji jih je oče takoj ob poroki izplačal. Z denarjem, ki ga je prinesla k hiši druga žena Ivanka, bi bil lahko mirno in udobno živel. Zgodilo pa se je drugače. Kakor pravi obtožnica, je pričel Sušterič že tretji dan po poroki hudo pretepati svojo drugo ženo. Poslej so pa bili prepri in pretepi pri Sušteričevi hiši na dnevnem redu. Imel pa je Sušterič še to grdo navado, da je lazil tudi za drugimi ženskami. Izbral je vselej take, o katerih je vedel, da so imele denar. Čeprav je bil poročen, je obljubljal zakon tudi drugim. Vdal se je pijančevanju in se za svojo ženo ni več brigal.

Moževa nezvestoba Ivanki ni ostala prikrita, vendar se ni razburjala in je bolečine svojega srca mirno prenašala. Bila je zdrava ženska, žilave in odporne narave. Prav to pa je Sušteriča silno dražilo. Ravnal je grdo z njo in ji ni hotel dati niti potrebne hrane. Toda Ivanka si je vedno kako pomagala in vztrajala kljub vsemu ob njegovi strani. Napram ljudem, ki so poznali njuno zakonsko življenje, je zatrdjevala, da je prepričana, da se bo mož s časom ugnal in pobiljšal.

Posebno poglavje v njunem zakonu pa je bilo vprašanje otrok. Druga žena Ivanka je Sušteriču rodila najprej zdravo deklico. Prvega otroka je še nekako prenašal, ko pa se je čutila drugi mater, je odločno zahteval od nje, da ne sme roditi. Kljub vsem grožnjam in ostrim zahtevam je Ivanka vseno rodila drugo hčerko in si s tem nakopala še večje možovo sovraštvo. Sušterič ni opustil

svojega razuzdanega življenja, ki je imelo za posledico, da je prodal hišo v Krčevini za 280.000 Din. Po odplačilu dolgova mu je ostalo še toliko denarja, da je kupil pritlično hišo števil. 7 v Gregorčičevi ulici. V novem domu si je uredil krojaško delavnico, ni se pa pobiljšal.

Ivankina ločitev

Čeprav je bila Ivanka odporna in pogumna, vendar ni mogla več prenašati križev in težav svojega zakonskega življenja. Leta 1930. je vložila tožbo za ločitev zakona. Sušterič se je obvezal pred sodiščem plačati Ivanki odpravnino za prineseno doto v znesku 80.000 Din, in sicer v obrokih. Za znesek 50.000 Din se je Ivanka vknjižila na hišo. Mimo tega ji mora Sušterič plačati vse sodniške stroške in preživnino za oba otroke v znesku 500 Din na mesec. Starejša hčerka je odšla k Ivankini materi, mlajša Slavica pa je ostala pri Ivanki. Tudi si je izgovorila Ivanka stanovanje v hiši v Gregorčičevi ulici. Ker ji pa Sušterič ni ničesar plačal, tudi vzdrževalnine ne, je živela v veliki bedi in pomanjkanju. V trpljenju in nesreči so ji pomagale njene dobre prijateljice in znanke.

Sušterič se je pričel po ločitvi naglo pogrezati. Lovil je ženske, ki so imele denar. Kmalu se je seznanil z neko natakaro Pepco, z neko železničarsko vdovo Marijo in neko posestniško hčerko Kristino. Vsem trem je obljubljal ljubezen in zakon, najbolj lahkoverna pa je bila Kristina, ki jo je predstavljala svojim znancom za ženo. Delavnico je pustil popolnoma v nemar. Njegove denarne stiske so bile čimdalje večje. Začel si je izposojati denar pri vseh prijateljih in znanih. Ločeni ženi Ivanki ni plačeval ničesar. Ko pa je nekega dne lani v novembru prejel sodno pismo, v katerem je bila razpisana dražba za njegovo hišo, je postal položaj za Sušteriča nevzdržen. Ker je dobro preračunal, da v primeru dražbe ne bo dobil niti dinarja na roko, se je porodil v njegovi duši peklenški načrt. Iskal je izhoda na vse strani, toda ni ga našel.

Peklenški načrti

Se preden so se oglasili v njegovi hiši eksekutorji, si je dal Sušterič napeljati plin v svojo delavnico. Ta delavnica je bila v pritličju tik sobe, v kateri je stanovala njegova ločena žena Ivanka s svojo hčerko Slavico. Ivanki so se polotevale večkrat temne slutnje in je svojim prijateljicam in znanam že mesec dni pred svojo žalostno smrtjo pripovedovala, da se boji, da jo bo Sušterič zastrupil. Ko pa je opazila, da je pričel Sušterič manipulirati nekaj pri dimnikih, so se njene temne slutnje še povečale. Skoro je bila prepričana, da jo bo spravil s sveta, a vendar je pogumno vztrajala v svoji usodi.

Pri Sušteričevem dejanju so igrali dimniki v njegovi hiši posebno vlogo. Hiša ima dva dimnika in je naročil v enem napraviti odprtino tako, da je lahko z roko segel iz svoje delavnice v Ivankino sobo. Ivanka je imela v svoji sobi majhen štedilnik in železno pečico,

toda iz strahu je vedno kurila le v štedilniku. Večkrat je pripovedovala svojim znanam, da v njeni sobi močno smrdi po plinu, ki pa ne uhaja ne iz njene peči in ne iz štedilnika. Plini, ki so prihajali v Ivankino sobo, so bili samo učinki Sušteričevih poizkusov, ki se je vsestransko temeljito pripravil na svoj grozni zločin.

Plin je uničil dvoje življenj

Mimo Sušteriča, ki je imel stanovanje v podstrešni sobi, njegove ločene žene Ivanke in zasebnice Rozalije Virantove, je stanoval v hiši samo še brivski pomočnik Dušan Novakovič. Tudi je Sušterič nekaj dni pred kritičnim dogodkom sprejel v službo novega krojaškega pomočnika Antona Kojtrerja. Že drugi dan mu je izročil oba ključa od krojaške delavnice in mu naročil, naj dobro pazi na ključ, češ, da drugih za svojo delavnico nima. Pomočnik Kojtrrer pa se je že takoj drugi dan prepričal, da je imel Sušterič tudi svoje ključne od delavnice. Ko pa je Sušterič kritični večer pričel svojemu pomočniku razlagati svoje družinske razmere in razmere, ki jih je imel s Kristino, je pri tem poudaril, da je dobro, če je o teh stvareh poučen. Pomočnik Kojtrrer je pričel takoj sumiti, da se bo nekaj zgodilo. Preden se je podal domov, je temeljito pospravil delavnico, zaprl dobro plin in dvakrat zaklenil vrata.

Ko je drugo jutro prišel v delavnico, je pa našel vrata samo enkrat zaklenjena. V delavnici je bilo nekaj v neredu: pod mizo je opazil likalnik z ogljem, ki ga je prejšnji večer shranil za omaro. V delavnici je močno dišalo po plinu in je zato odprl okno. Ker je opazil v sobi, kjer je stanovala Sušteričeva ločena žena, luč, je potkal na okno. Odziva ni dobil in je bil prepričan, da še spi. Vse pa se mu je zdelo zelo sumljivo. Ker je slišal hropeti svojega gospodarja v podstrešni sobi, je takoj poklical stražnika, s katerim sta se podala na podstrežje. Sušteriču je uhajala kri iz ust in so zato nemudoma poklicali zdravnika, ki je ugotovil zastrupljenje in takoj odredil prevoz v bolnišnico. S silo so nato odprli še stanovanje njegove ločene žene Ivanke. Nudil se jim je grozen prizor. Na postelji sta ležali Ivanka in njena hčerka Slavica nepremični. Zdravnik je ugotovil pri hčerki smrt. V Ivanki pa je bilo še nekaj življenja. Prizadevali so si vzbuditi jo, toda zaman. Plin je že opravljal svoje.

Sodniški ogled na kraju zločina

Pred razpravo si je sodniški zbor, ki je sodil Sušteriča, ogledal ponovno hišo št. 7 v Gregorčičevi ulici. Hiša je danes prezidana in jo je kupila posestnica Lahova za 165.000 Din. Sodniški zbor je na kraju zločina točno in z vso strogoostjo ponovno proučil vse okoliščine. Natančno si je ogledal položaj dimnikov, zlasti odprtine, ki igrajo v procesu bistveno vlogo. Zaradi prezidave so nastale sicer nekatere spremembe, vendar pa se je dalo prejšnje stanje točno ugotoviti. Tudi so si sodniki ogledali podstrešne prostore, zlasti onega, kjer so našli poznoje ključ od delavnice.

Na zatožni klopi

Razprava se je pričela točno ob pol 9. uri dopoldne. Vršla se je v bivši porotni dvorani. Za razpravo je bilo v Mariboru ogromno zanimanje. Toda v razpravno dvorano so smeli le tisti, ki so imeli vstopnice. Vodil je razpravo okrožni sodnik g. dr. Tombak, prisodniki so bili okrožni sodniki gg. Kolšek, Zemljič, dr. Kotnik in dr. Čemer, obtožbo pa je zastopal državni tožilec g. Sever, obtoženega Šušteriča pa je branil odvetnik g. dr. Brandstätter.

Boječ je stopil pred veliki senat obtoženi Šušterič v spremstvu kazniškega paznika. Obločen je bil v ponošeno obleko, gladko obrt s plešo na glavi. Na obrazu se mu je poznala duševna razrvanost in velika nemirnost. Tilho in obotavljajoč je odgovarjal na predsednikova vprašanja o generalijah. Rojen je bil v Zagrebu, med vojno je služil v Mariboru in tu ostal kot pomočnik. Po končanih kratkih ugotovitvah je sledilo čitanje obširne obtožnice. Med dolgotrajnim čitanjem, ki mu je pozorno sledilo navzoče občinstvo, je bil Šušterič zelo nemiren. Od trenutka do trenutka se je zagledal v križanega in v pročelno sliko, kakor da bi hotel doumeti skrivnost latinskega napisu: »Iustitia ars regum et boni«, ki ga drži v rokah simbolizirajoča Pravičnost. Se nemirnejši pa je postal Šušterič, ko je državni tožilec Sever čital pasuse obtožnice o njegovih manipulacijah na dimniku in ugotovitvah glede učinka strupenega plina, ki je uničil življenje njegovi ločeni ženi in nedolžnemu otroku.

Zasliševanje obtoženca

Po prečitani obtožnici je pričel predsednik g. dr. Tombak zasliševati obtoženca, ki je bil videti precej skrušen, vendar pa dosledno zakrknjen in trdovraten. Se pred zasliševanjem pa je obtoženec zagovornik predlagal, naj se zaslišijo tekom razprave strokovnjaki, ravnatelj mestne plinarne inž. Tomšič, dimnikarski mojster Hmelina in zdravnik dr. Zorjan. Državni tožilec se je uprl temu predlogu z motivacijo, da bosta zaslišana pri razpravi tehnični uradnik mestne plinarne Mirko Tolar in dimnikarski mojster Hmelina. Po kratkem posvetovanju je senat v celoti zavrnil zagovornikov predlog.

»Ste krivi?«

»Ne!«

Obtoženčovo zanikanje je vzbudilo smeh pri občinstvu, ko ga je ostro posvaril in opozoril na resnost dogodka. Zapretel je, da bo dal dvorano izprazniti, če ne bo tišine.

»Koliko razredov šole ste izdelali?«

»Pet razredov ljudske in 3 razrede obrtne šole.«

»Kaj pa je bilo z vami po končani šoli?«

»V Zagrebu sem se izučil krojaške obrti. Tam sem ostal še nekaj let in služil vojsko med vojno v Mariboru. Pri vojaki sem si prislužil nekaj denarja, ker nisem bil ne pijanec in ne zapravljivec, kakor mi očita obtožnica.«

»Kdaj ste se prvič poročili in kako ste živeli s prvo ženo?«

»Prvič sem se poročil leta 1924 z Milico. Bila je vajenka pri meni. Poštena in pridna. Zbolela je za jetiko in umrla leta 1927. Z Milico sva se dobro razumela.«

»Priče pravijo drugače.«

»Ne govorijo resnice. Rade bi me potlačile.«

»Niste gledali tudi za denarjem ob poroki?«

»Kot obrtnik se nisem mogel na suho ženiti.«

»Kaj in koliko ste priženili z Milico?«

»Hišo na Pobrežju, ki sem jo pozneje prodal in kupil drugo v Krčevini. Tu mi je umrla prva žena. Zato sem hišo v Krčevini prodal in kupil hišo v Gregorčičevi ulici za 180.000 Din.«

»Obtožnica trdi, da ste začeli kmalu po smrti žene gledati po drugih.«

»Kot obrtnik nisem mogel živeti sam. Seznanil sem se z Ivanka, ki je imela nekaj denarja in se z njo poročil.«

»Kako pa ste se razumeli z drugo ženo?«

»Dobro. Res je, da sva se včasih prepirala, ker je bila zelo trmasta. Ni pa res, da bi jo pretepal.«

»Zakaj se je pa vaša druga žena ločila od vas?«

Usodni dnevi pred vojno ali mirom

Upanje v mir gine — Senca abesinsko-italijanskega konflikta pada čedalje bolj tudi na Evropo in ves svet — Vojne priprave na vseh straneh

Italijanski odgovor: mobilizacija

ZENEVA, 20. septembra. Baron Aloisi se ni odpeljal v Rim, ker se tu zadržuje, da je Mussolini odklonil vsak nasvet iz Ženeve. Po tem in po drugih znakih je mnenje skoraj nedeljeno, da bo Italija gladko odklonila vse predloge petorice in odgovorila, kakor se zadržuje iz Rima, z mobilizacijo novega milijona vojakov.

Dve usodni seji

ZENEVA, 20. septembra. Ženeva čaka sedaj na dve usodni seji vlad v Rimu in Londonu. Od sklepa italijanske vlade zavisita mir ali vojna v vzhodni Afriki, od sklepa angleške vlade pa vprašanje, ali se vojna lokalizira le v Afriki ali se pa razširi zaradi sankcij, ki jih bo sklenila proti Italiji, tudi na Evropo in morda na ves svet. Zadržuje se, da bi Anglija bila pripravljena nuditi Italiji še večje koncesije v Abesiniji, kakor jih vsebuje predlog petorice. Toda pogoj je, da Italija opusti vojno. V Londonu naglašajo, da pada vsa odgovornost za vse kar se more zgoditi sedaj samo na Rim, to je na Mussolinija, ki je vrhovni razsojivalec usode italijanskega naroda. Od

sklepa italijanske vlade je odvisen tudi sklep angleške vlade.

Anglija je pripravljena

Ako bo sklep italijanske vlade negativen, bo Anglija takoj storila že določene korake. Segla bo po sankcijah gospodarskega in finančnega in naposled vojaškega značaja. Koncentracija suhoparnskih in pomorskih angleških sil v Sredozemnem morju dokazuje, da je Anglija pripravljena na vse. Ako na bo sklep italijanske vlade pozitiven, bo angleška vlada preko Lavala kot posredovalca pripravljena ugoditi tudi maksimalnim zahtevam Italije, v kolikor se bodo dale spraviti v okvir položaja. Mussolini mora dobro premisliti, kaj dela, ker z vojno more vse izprubiti, z mirom pa vse pridobiti. Pa tudi nekateri francoski listi, ki sicer zahtevajo, da se Francija ne sme priključiti sankcijam proti Italiji, naglašajo odkrito, da more Italija doseči s mirom več, kakor z orožjem.

Turčija bo branila Palestino

LONDON, 20. septembra. Po vesteh iz Arkare se opaža na področju Dardanel nagla koncentracija turške vojske, zlasti težkega topništva. Razen tega vrše Turki velike vojaške priprave večjega stila v vsej državi in se v zvezi s tem širijo vesti, da se vrše med Turčijo in Anglijo pogajanja, po katerih naj bi Turčija v primeru angleško-italijanskega spopada prevzela zaščito palestinske obale. V tem primeru bi turška vojska vkorakala v Palestino.

SPORAZUM Z JAPONSKO.

WASHINGTON, 20. septembra. Odpoklic angleškega bojnega brodovja s Tihiega oceana dokazuje tu, da obstoja med Anglijo in Japonsko tajen sporazum glede akcije proti Italiji.

DELITEV LITVE?

PARIZ, 20. septembra. Tukajšnji listi zatrjujejo, da se vrše med Nemčijo in Poljsko pogajanja za razdelitev Litve. Po zadevnih načrtih bi Nemčija dobila Klajpedo, Poljska pa ostalo Lityo, do čim bi v zameno vrnila Nemčiji del Pomorjanskega, takozvani koridor, ki sedaj loči Vzhodno Prusijo od Nemčije. Baie se vrše v tem oziru tudi pogajanja med Nemčijo in Anglijo, ki taki rešitvi problema ni nenaklonjena.

Na tavišču domače politike

Pokret juoslovenskih nacionalistov

Konferenca JNS v Mariboru

Včeraj popoldne se je vršila v Mariboru v mali dvorani Narodnega doma konferenca JNS, katere so se udeležili delegati, odnosno zaupniki strank iz obeh mariborskih in iz prevaleškega srezu. Zbranih je bilo 120 nacionalnih javnih delavcev. Sestanku je predsedoval podpredsednik senata dr. Ploj, ki je uvodoma iskreno pozdravil navzoče delegate zlasti pa dr. Kramerja ter narodne poslance Prekorška, Lukačiča in Doberska. Minister dr. Kramer se je v uvodu v toplo občutečih besedah spominjal preminulega velikega državnika dr. Vojislava Marinkovića, nato pa izčrpnem, globoko zasnovanem in — kakor se je izrazil ob zaključku sestanka predsednik

dr. Ploj — z državniškim duhom prepojenem referatu podal sliko trenutnega političnega položaja. Pozval je vse navzoče k vztrajnemu delu za uresničenje smernic in ideologije jugoslovenske politike, kakor jo je orisala pohorska deklaracija. Navzoči delegati so z odobravanjem in velikim aplavzom sprejeli izvajanja dr. Kramerja. Za dr. Kramerja so podali nekaj konkretnih misli glede političnega dela med narodom poslanca gg. Lukačič in Prekoršek ter mestni svetnik g. Kejžar. Do zanimivi debati so se zborovalci soglasno in z navdušenjem izrekli za iskreno jugoslovensko politiko v smislu pohorske deklaracije.

Demagogija z novimi šolskimi knjigami

Resnica je samo ta: nove učne knjige so bile dane v promet v eri JRZ!

Te dni so prišle v promet nove učne knjige za srednje in meščanske šole, ki so po znanem razpisu prosvetnega ministrstva glede unifikacije učbenikov za slovenske šole prevedene iz srbskohtvatskih originalov. Te knjige so tiskarsko skrajno slabo blago a so mimo tega celo dražje kakor izvirne slovenske, tiskane lepo, na finem papirju in solidno vezane. V jezikovnem oziru pa tudi ne vzdrže kritike, ker kar ni slabega že v prevodih samih, dopolnjujejo še mnogoštevilne tiskovne napake. Med Slovenci prav gotovo ni človeka, ki bi te nove monopolske šolske knjige pozdravil in o njih bo treba vsekakor spregovoriti še resno besedo.

Do tu je vse v redu, ni pa to, da jim je »Slovenec« posvetil dolg vse-skozi demagoški politični uvodnik, v katerem dolgi izdaje teh učbenikov bivše režime s seveda zelo prozornim namenom, ki naj bi vrgel blato spet na ljudi, ki v resnici s temi knjigami nikoli niso

imeli opravka. »Slovenec« gospoda je že nekaj mesecev v vladi in če bi bil res do slovenskih šolskih knjig in ne samo do demagogije, bi bila prav lahko preprečila oddajo teh knjig v promet. »Slovenec« se je, kakor soglasno vsi slovenski listi, že svoječasno oglašil proti monopolizaciji in unifikaciji šolskih knjig, zato ta problem ob vstopu g. dr. Korošca v vlado ni bil nov.

Prepričani smo, da bi se bile sedaj izdane knjige prav lahko zadržale, ako bi bili voditelji bivše Slovenske ljudske stranke pri pogajanjih s srbskimi radikali in bosanskimi muslimani za stopitev v novo Jugoslovensko radikalno zajednico stavili tudi to zadevo med svoje zahteve. Vse pa kaže, da ti zastopniki sploh niso stavili prav nobenih pogojev in so šli v novo kombinacijo zgolj samo zaradi politično-strankarske oblasti. Ako so prejšnji režimi zagrešili naročilo teh knjig, je treba enkrat za vselej pibiti, da so te knjige izšle v času, ko ima pri

vsem v naši državi zadnjo in edino besedo JRZ, katere glavno slovensko glasilo je prav ljubljanski »Slovenec«.

Politični ocvirki

Glas sestranih rudarjev. Pod tem naslovom objavlja »Slovenec« poročilo iz premogovnikov v Krmelju in Črnomlju na Dolenjskem, kjer se cedi usmiljenje do ubogih slovenskih rudarjev, ki so zaradi dobavne politike naših državnih železnice prisiljeni že stradati. Usmiljenje je lepa reč in tudi prejšnje režime je lahko psovati, toda sedaj je že nekaj mesecev prometni minister g. dr. Mehmed Spaho, tretji šef JRZ, toda napake prejšnjih režimov se ne le niso popravile, ampak so se še povečale, in krivica, storjena slovenskim premogovnikom in slovenskim rudarjem letos, presega daleč, daleč vse prejšnje. Ali ni to »Slovenec« pomilovanje slovenskih rudarjev hinavščina?

Kraljevska rodbina se je vrnila v Beograd

BEOGRAD, 19. septembra. Nocoj ob 19.22 uri so prispeli v Beograd Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vel. kraljica Marija, romunska kraljica mati Marija, infantka Beatrice s kraljevičema Tomislavom in Andrejem. Na postaji sta dvorni vlak sprejela kraljeva namestnika dr. Stankovič in dr. Perović, dalje guverner Nj. Vel. kralja Jeremija Živanović, predsednik ministrskega sveta dr. Milan Stojadinović, ministra dr. Korošec in dr. Spaho in dvorne dame ge. Hadžić, Srskič, Lazanič in Djundjerska. Sprejemu so prisostvovali tudi poveljnik kraljeve garde general Ratko Raketič, adutant Nj. Vel. kralja Petra II. general Božić, romunski poslanik na našem dvoru Guranescu z gospo, odpravnik poslov romunskega poslanstva Jonescu, upravnik dvora polkovnik Leko in upravnik mesta Beograd Dušan Filipovič. Po prihodu vlaka je prvi stopil iz vagona Nj. Vel. kralj Peter II., za njim Nj. Vel. kraljica Marija s kraljevičema in svojimi gosti. Po pozdravu so se člani kraljevskega doma odpeljali v dvor na Dedinju.

komaj 1 kubični meter. Zakaj ste si na prtili potem take inštalacijske stroške, ko vas je vsepovsod ščipalo za denar, plina pa niste rabili?

Šušterič je pri svojem nespretnem zašel še v večja protislovja. Na vprašanje predsednika je odgovarjal vse drugo, le bistva ne.

Razprava ob času poročila še traja.

»Zaradi ljubosumnosti.«

»Priče pravijo drugače. Vi ste tudi z vašo drugo ženo grdo ravnali in se je zaradi tega ločila od vas.«

»Obtožnica pravi, da ste gledali po drugih in da ste trem hkratu obljubljali zakon.«

»Ni res.«

»Bomo prečitali ločitveni akt, pa boste slišali marsikaj.«

»Nadalje pravijo priče in je dokazano, da niste ženi ničesar plačevali in da ste tudi sami živeli v veliki stiski. Kdaj bi morali plačati ženi drugi obrok?«

»Letos v marcu.«

»Kdaj ste naročili plin in zakaj vam je služil.«

»Menim, da je bilo v novembru. Služil mi je pri likanju.«

»Ugotovljeno je, da ste ga porabili

Damači problemi

Osebnosti dodatki za državne upokojence

Včeraj objavljena »Uredba o znižanju osebnih prejemkov državnih in samoupravnih nameščencev« odreja tudi nove osebnosti in rodbinske doklade za državne in samoupravne upokojence. Kakor za aktivno uradništvo, so tudi za upokojence spremembe izvedene na ta način, da so postavljene nove številke v tabele, ki jih vsebujejo uredbe o reguliranju draginskih dokladov iz meseca marca 1932. Uredba za upokojence je izšla v »Službenih Novinah kraljevine Jugoslavije« dne 15. marca 1932, v »Službenem listu« banske uprave v Ljubljani pa dne 25. marca 1932. Nove postavke so v glavnem naslednje:

Staroupokojenci

Pri staroupokojencih, ki so bili upokojeni s preko 20 službenimi leti, so mesečne doklade odvisne od višine priznane letne pokojnine. Nove postavke so (prva, odnosno prvi dve številki značita priznana letna pokojnina, zadnje tri številke pa doklade po draginskih razredih):

do 2999 Din 1300, 1100, 990;
od 3000 do 4999 Din 1500, 1300, 1100;
od 5000 do 6999 Din 1750, 1500, 1300;
nad 7000 Din 2000, 1750, 1500.

Pri upokojencih z manj ko 20 službenimi leti so postavke naslednje:

do 2229 Din 980, 850, 750;
od 3000 do 4999 Din 1100, 950, 850;
od 5000 do 6999 Din 1320, 1100, 950;
od 7000 Din navzgor 1540, 1300, 1100.

Doklade za zvaniki in služitelje znašajo neglede na leta službe po draginskem razredu 650, 550, 500 Din.

Staroupokojencem, ki prejemajo kot pokojnino popolne prejemke položaja, s katerega so upokojeni, pripada o višini priznane letne pokojnine naslednja osebna doklada:

Uradnikom:
do 2999 Din 1600, 1400, 1200;
od 3000 do 4999 Din 1870, 1540, 1320;
od 5000 do 6999 Din 2200, 1760, 1430;
od 7000 do 8999 Din 2300, 1980, 1650;
preko 9000 Din 2450, 2100, 1760.

Zvaniki neglede na velikost pokojnine 850, 800, 750;

služitelji neglede na velikost pokojnine 750, 700, 650.

Novoupokojenci

Upokojencem, ki jim je odrejena pokojnina po zakonih, ki so dobili obvezno moč po 31. avgustu 1923, a jim ni bila šteta za pokojnino tudi službena, odnosno položajna doklada, pripada osebna doklada v odstotku, v katerem jim je odrejena pokojnina. Nove postavke so naslednje:

pri upokojencih s pod 20 leti s:
a) v I., II. a in II. skup. I. kat. 0, 0, 0
b) v III. a skup., I. kat. Din 100, 0 0
c) v III. skup., I. kat. Din 220, 0 0
d) v IV. a skup., I. kat. Din 340, 100, 0

d) v IV. skupini, I. kat.

Din 460, 220, 120

e) v V. skup., I. kat. in I. a skup. II. kat.

Din 520, 280, 180

f) v VI. skup., I. kat. in I. skup. II. kat.

Din 580, 340, 240

g) v VII. skup., I. kat. in II. skup., II. kat.

Din 640, 400, 290

h) v VIII. in IX. skup., I. kat. v III., IV.

in V. sk., II. kat. in v vseh sk. III. kat.

Din 680, 440, 340

i) zvaniki

Din 620, 490, 430

j) služitelji

Din 480, 420, 380

Pri upokojencih z nad 20 leti službe:

a) v I., II. a in II. skup. I. kat.

Din 870, 700, 600

b) v III. in III. a skup., I. kat.

Din 760, 550, 450

c) v IV. a, IV. in V. skup., I. kat. ter I. a

skup., II. kat. Din 870, 650, 550

d) v VI., VII. in VIII. skupini, I. kat., v

I., II. in III. skupini, II. kat. ter v I.

I. skupini, III. kat. Din 880, 660, 550

e) v IX. skupini, I. kat., IV. in V. skup.,

II. kat. ter II., III., in IV. sk., III. kat.

Din 840, 620, 550

f) zvaniki

Din 620, 500, 420

g) služitelji

Din 480, 420, 380

Upokojencem po zakonu iz leta 1923,

ki se jim je v pokojnino vstela službena

doklada, so odrejane po novem nasled-

nje doklade:

a) v I., II. a in II. sk., I. kat.

Din 0, 0 0

b) v III. skup., I. kat. Din 100, 0 0

c) v III. skup., I. kat. Din 200, 0 0

d) v IV. a skup., I. kat. Din 340, 100 0

e) v IV. skup., I. kat. Din 460, 220, 120

f) v V. skupini, I. kat. Din 520, 280, 180

g) v VII. skupini, I. kat. in I. a skupini,

II. kat. Din 580, 340, 240

h) v VII. in VIII. skupini, I. kat. ter I. in

II. skupini, II. kat. Din 640, 400, 290

i) v IX. skup., I. kat., III., IV. in V. sk.,

II. kat. ter I. in II. skup. III. kat.

Din 680, 440, 340

Upokojencem po zakonih iz leta 1931

pripadajo naslednji mesečni dodatki:

a) v I. in II. skup. Din 0, 0, 0

b) v III.—I. skup. Din 100, 0, 0

c) v III.—II. skup. Din 200, 0, 0

d) v IV.—I. skup. Din 340, 100, 0

e) v IV.—II. skup. Din 460, 220, 120

f) v V. skup. Din 520, 280, 180

g) v VI. skup. Din 580, 340, 240

h) v VII. skup. Din 640, 400, 290

i) v VIII., IX. in X. sk. Din 680, 440, 340

j) zvaniki

Din 650, 480, 440

k) služitelji

Din 520, 420, 400

Važna je tudi sprememba člena 15., ki

določa, za koga pripadajo rodbinske do-

klade. Kakor za aktivne uradnike, je tu-

di za upokojence črtana dotedanja rod-

binska doklada za ženo, rodbinske do-

klade za otroke po 110 Din, ako ima

upokojenec 3 otroke, ter po 120 Din, ako

ima nad 3 otroke. Samo staroupokojenci

dobivajo še v bodoče po 120 Din do-

klade za ženo.

romašnih kandidatov bo oproščenih

vzdrževalnine. V svoji prošnji se mo-

rajo obvezati, da bodo po absolutni šoli

za telesno vzgojo služili v državni

službi pri delu, ki so se ga učili v tej šoli,

in sicer najmanj štiri leta. Kandidati mo-

rajo lastnoročno napisati prošnjo nepo-

sredno ministru za telesno vzgojo naj-

kasneje do 15. oktobra t. l. Prošnje mo-

rajo biti opremljene s predpisanim ko-

lekom za 5 Din. Priložiti je treba izkazilo

v državljanstvu, zdravniško izpričevalo,

izkazilo policijske oblasti o vedenju,

krstni list in šolska izpričevala. Kandida-

ti dijaki iz univerze morajo razen izpri-

čevala o zrelostnem izpitu predložiti še

indeks ali potrdilo, da so dijaki. Kandi-

dati z diplomom, absolviranim učiteljskim

ali Trgovsko akademijo ali ostalih dru-

gih šol, enakovrednih srednjim šolam,

morajo, če niso od časa, ko so šolo ab-

solvirali, pa do dneva, ko vložijo prošnjo,

imeti službe, navesti v prošnji, kaj so ta

čas počeli. Kandidati, ki so bili člani te-

lovadnih, viteških, sokolskih in sportnih

društev, morajo priložiti prošnji doku-

mente dotičnega društva, pismeno dovo-

ljenje staršev ali varuhov po tem vzor-

cu: »Dovolim svojemu sinu (hčerki, varo-

vancu) N. N., da sme stopiti v šolo za

telesno vzgojo v Beogradu in se obve-

žem, da bom šoli vsak mesec poslal po

členu 15. uredbe o šoli za telesno vzgojo

v Beogradu določeni znesek za njegovo

vzdrževanje v šoli. Za izpolnjevanje te

obveznosti jamčim moralno in s svojim

premičnim in nepremičnim premože-

njem.«

Kraj, lastnoročni podpis, krstno in rod-

binsko ime in poklic roditelja, oziroma

varuha.

Podrobnejši podatki o natečaju za

sprejem slušateljev v šolo za telesno

vzgojo bodo objavljeni v »Službenem

listu«.

Spartna gibanje

Sodniški odbor pri O. O. Maribor,

službeno. K tekmam v nedeljo 22 sep-

tembra 1935 se delirajo sledeči gg. sod-

niki: »Maribor«—»Železničar« g. Vesna-

ver, »Ptuj«—»Gradjanski« Nemec Lud.

iz M. Sobote. »Mura«—»Lendava« Kopič

(sporazum).

Ptujske novice

Servirni tečaj v Ptuiju

Uspehi tečaja in lep zaključek prireditve

Mariborska poslovalnica zborničnega

obrtnepospeševalnega zavoda je prire-

dila v Ptuiju servirni tečaj za gostilni-

čarski naraščaj, ki je po zaslugi ptuij-

skega združenja gostilinskih obratov, ka-

terto je za tečaj tudi dalo iniciativo in

oskrbelo glavna organizacijska dela,

prav dobro uspel. Tečaj je vodil stro-

kovnjak g. Otokar Klasek iz Kranja,

ki je tudi sam učil serviranje in preda-

val o lepem vedenju. Predavali so izven

tega g. dr. Vrečko o higieni, živino-

zdravnik g. Lešnik o raztelesenju ži-

vah, o kladnih in hladilnih napravah,

davčni nadkontrolor g. Primc o troša-

rinskem in taksnem zakonu, vodja eks-

poziture OUZD g. Vadjal o delav-

skem zavarovalnem zakonu, obrtno-

zadružni nadzornik g. Založnik o

obrotnem zakonu in o davkih, g. profesor

Vojsko o vinskem zakonu in kletarstvu,

ravnatelj g. Pfeifer o pomenu ptuijske-

ga prometa za gostilniške obrte in za na-

rodno gospodarstvo, ravnatelj g. Za-

vadial o domoznanstvu. Predavanja

so obsegala torej izredno bogato vsebino

in so trajala skupno 53 ur. V tečaj se

je prijavilo 34 udeležencev, vendar je

pa predavanja trajno obiskovalo samo

23 tečajnikov.

Ob zaključku 16. t. m. popoldne je

strokovno združenje priredilo v dvorani

Narodnega doma za udeležence tečaja,

predavatelje in odlične goste malo stro-

kovno razstavo z zakusko. Prireditve,

ki jo je organiziral vodja tečaja g. K. la-

sek s sodelovanjem udeležencev teča-

ja, je bila zelo prisrčna in je združila

odlične predstavnike našega gospodar-

skega življenja v soglasni sodbi, da je s

tem tečajem izvršeno prav. važno go-

spodarsko in kulturno delo za Ptuj. Po

uvodnem pozdravu domačina predse-

dika strokovnega združenja g. Malo-

riča je zbornični svetnik g. Berlič

Tezenske novice

Tezenska šola premajhna. Na perife-

riji mestne občine Tezno je nastala prav

cata kolonija, obstoječa iz mnogih hišic

in barak, ki so prej spadale pod občine

Radvanje, sedaj pa pod občino Hoče, v

katero je občina Radvanje inkorporirana.

Po teh barakah in hišicah živi 44 šol-

loobveznih otrok, ki morajo nekam v

šolo. Hoče so predaleč, saj pride v sla-

bem vremenu celo odrasli človek tjakaj

težko. Končno se je našla provizorična

rešitev v tem, da jih je sprejela tezen-

ska šola, četudi trpi sama radi pomanj-

kanya četora.

Družba z. o. z. za izsušenje Stražun-

skega barja se je radi znane akcije pro-

stovoljno razšla. Čisti dobiček se je pra-

vočasno razdelil delavcem, ki so »moč-

virje« pred leti kanalizirali po holand-

skem načinu. Nekaj boljše zemlje pa so

neprostoovoljno prisodili raznim gojiteljem

cvetlic.

Snuje se družba »Struga« z. n. z., ki

bo razpolagala z najmodernejšimi pre-

voznimi sredstvi za prebrodenje stražun-

ske struge in jamčila potnikom za srečni

pristanek v občinskem pristanišču. Ge-

neralnega direktorja izvoli kuhinjsko

omizje po prihodnji občinski seji.

Predavanje o Pošteli nad Habakukom,

Mariborske novice

Obup goni ljudi v smrt

Deset dni mrtva ob oknu svojega stanovanja — Pri St. Petru si je pogнал smrtonosne strele v glavo 20 letni Jernej Likovec

Včeraj v popoldanskih urah se je raznesla po Mariboru vest o strašnem odkritju v drugem nadstropju Smetanove ulice 59. Včeraj okoli poldne je prišla v Maribor Jožefa Flekinger iz Avstrije, hoteč obiskati svojo sestro, 38-letno Kristino Jeretin, stanujočo v drugem nadstropju Smetanove ulice 59. Potrkala je na vrata. Ker se ni nihče oglašil, si je Flekingerjeva mislila, da je pač sestra najbrže šla v mesto. Podala se je radi tega v mesto, da jo poišče, ni jo pa našla nikjer, tudi tam ne, kjer se je Jeretinova navadno mudila. Vrnila se je nazaj v Smetanovo ulico, potrkala ponovno na vrata, toda še vedno se ni nihče oglašil. Flekingerjevi se je zdelo čudno, da ni ob tej uri sestre doma, šla je po ključavničarja, ki je z vetrihom odprl vrata njenega stanovanja. Prizor, ki se je nudil obema ob vstopu v sobo, ju je globoko pretresel. Ob oknu je ležala nepremično na tleh Jeretinova, ob njej na tleh tričetrtinska steklenica s solno kislino. Bilo je takoj jasno, da je Jeretinova izvršila samomor. Na lice mesta je prispela policija, v kateri so bili policijski zdravnik dr. Zorjan, višji policijski nadzornik Franc Cajnko in en stražnik. Zdravnik dr. Zorjan je pri pregledu nje-

nega mrtvega trupla dognal, da je Jeretinova umrla pred sedmimi do desetimi dnevi radi zastrupljenja.

Čudno se bo zdelo, da niso sosede in stanovalci iste hiše že poprej opazili njenega izostanka. Vzrok temu je ta, ker je Jeretinova pripovedovala stanovalcem v isti hiši že pred 14 dnevi, da bo šla k svoji sestri v Avstrijo na počitnice. Na drugi strani pa je Jeretinova sama stanovala v drugem nadstropju, tako da so stanovalci iste hiše njen izostanek tem težje opazili.

Kristina Jeretinova, stara 38 let, je bila miloščinska upokojenka. Že pred enim mesecem je pripovedovala svojim znankam in prijateljicam, da si bo vzela življenje. Toda nihče ni polagal važnosti na te njene izjave. Bila pa je zadnje čase potrta in je samomor izvršila očitno v trenutku živčne razkrojenosti.

V Trčovi pri St. Petru pri Mariboru pa si je končal življenje 20-letni posestniški sin Jernej Likovec. Dopoldne je odšel od doma z lovsko puško, popoldne so ga našli mrtvega s prestreljeno glavo. Iz lovske puške si je pogнал v sence smrtonosne strele. Vzrok njegovega samomora je baje nesrečna ljubezen.

Pod Pohorjem žari nebo ...

Posestniku Lašiču v Razvanju je vse pogorelo

V pretekli noči okoli 22. ure je pričelo goreti gospodarsko poslopje Jožeta Lašiča v Razvanju. Takoj so bili na mestu gasilci iz Razvanja, nato so prišli na pomoč še gasilci iz Hoč, Maribora, Bohove, Pobrežja, Radvanja in gasilci iz Device Marije v Brezju. Do tal so pogoreli hlevi in gospodarsko poslopje,

zgorelo je pa tudi vse gospodarsko orodje in vsa letošnja letina, dočim so živino rešili. Od poslopja so ostali le zidovi. Škoda, ki jo je povzročil požar, znaša okrog 40.000 Din in je le delno krita z zavarovalnino. Kako je ogenj nastal, se ne ve, sumijo pa, da je bil podtaknjen.

Koliko znašajo dohodki Mariborčanov

Iz razgrnjenega seznama davčnih osnov povzemamo: Seznam vsebuje letos 1540 obvezancev. Po vrsti so našete vse gospodarske panoge, ki obsegajo najraznovrstnejše poklice. Vsakega obiskovalca zanimajo najprej najvišje številke, ki so v seznamu čisto zadaj, tam, kjer se nahaja tekstilna industrija. Te so res visoke: 5.400.000 Din čistega dohodka pri soja davčna uprava največjemu mariborskemu tekstilnemu podjetju. Drugo je potem ocenjeno s 4.504.000, tretje z 1.922.000, sledi 1.401.904, nato 1.360.000 Din. To so milijonske številke, ostale pa so precej pod milijonom. Dve tekstilni tovarni imata še 823.000 in 818.000 Din. Med veletrgovinami znaša najvišja ocena 307.000, med trgovinami na drobno pa za dve podjetji istega lastnika 325.000 Din. Zanimive so ocene dohodkov drugih poklicev: advokati 120.000, povprečno 50.000, najmanj 5000 Din, zdravniki največ 70.000, povprečno 20.000, zobozdravniki 30.000, dimnikarji 20.000, fotografi 10.000, slikarji 10.000, mesarji in peki 15.000 (največja ocena za mesarja 120 tisoč, za peka 130.000), brivci 7000, čevljarji in šivilje 4000, krojači in urarji 7000 sedlarji, mizarji in učitelji glasbe 5000, babice 2500, kovači in kotlarji 8000, prevozniki 10.000, brodarji 24.000, gostilničarji 12.000, kavarnarji od 8000 do 76.000 kinopodjetja 70.000, lekarne 60.000 itd.

Posestno gibanje. Posestnica Franja Brezovnikova je kupila od industrijev Frica Biermana in Kurta Franka hišo v Dr. Rosinovi ulici 9 za 180.000 Din.

Odobrena bilanca. Ravnateljstvo MP je sprejelo in odobrilo bilanco za leto 1934. Bilanca za l. 1933 je izkazovala primanjkljaj 377.235,21 Din, bilanca za l. 1934 pa izkazuje poslovni prebitok 99.031,39 Din.

Zaključek krojaškega tečaja v Mariboru. Šest tedenski tečaj, katerega je na željo obrtništva priredila banska uprava

v Ljubljani, se je zaključil 14. t. m. s prav dobrim uspehom. Tečajnikov je bilo skupaj 26. Tečaj je vodil strokovni učitelj Knafeč iz Ljubljane. V tečaju smo se učili risati kroje po najnovejši modi ter obrtno kalkulacijo, tako, da smo pridobili prav mnogo. G. Bele se je v imenu udeležencev zahvalil učitelju za njegov trud in banski upravi za prireditve tečaja. G. učitelj je omenjal, naj bodo udeleženci hvaležni vsem onim, ki so pripomogli, da se je tečaj vršil, n. pr.: gg. Beletu, predsedniku oblačilne stroke, združenemu nadzorniku Založniku in Šabedru, načelniku oblačilnega združenja na Tezmem.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzeti zjutraj na prazen želodec čašo prirodne Franc-Jozefove grenčice. Registrirano od ministrstva za soc. politiko in narodno zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

HALC — HALO! Vse šolske knjige, najcenejše zvezke, svinčnike, peresnike dobite na Aleksandrovi cesti 13 v knjigarni Tiskovne zadruge. Starši, učenci, ogledajte si našo zalogo!

STARŠI! UČENCI! Poceni vse šolske potrebščine! Kje? Na Aleksandrovi c. 13 v knjigarni Tiskovne zadruge. Prepričajte se!

Trgovski in privatni nameščenci, obiščite plesno šolo svoje strokovne organizacije, katero priredi Pomočniški odbor Združenja trgovcev. Plesna šola prične 1. oktobra.

Angleški krožek otvori vsakoletne tečaje angleščine z dne 1. oktobrom t. l. v poslopju drž. realne gimnazije, in sicer 1. in 2. tečaj vsak ponedeljek in četrtek ob 18., odnosno 19. uri, tretji konverzijski tečaj pa vsak torek in četrtek ob 18. uri v društvenih prostorih v Vesni. Prijave sprejema g. prof. dr. Kotnik v posvetovalnici realne gimnazije.

V gostilni Krempel v Radvanju vsako soboto in nedeljo sveže domače kranjske klobase in pečenice, kakor perutnina. Priprava kakovitna vina, bovla od jagod in breskev.

I. zbor malih harmonikarjev »Harmonije« Maribor prične z rednim poukom

pod prvovrstnim strokovnim vodstvom dne 1. oktobra t. l. ter se bo poučevala v društvu poleg diatonične tudi kromatična harmonika. Prijave in pojasnila pri blagajni Grajskega kina in v trgovini Meinel & Herold, Gosposka ulica.

Koncert v mestnem parku bo v okviru tedna Rdečega križa v nedeljo 22. t. m. ob 11. uri.

Sreča v nesreči. Na Ptujski cesti se je zaletel s svojim kolesom Franjo K. iz Zlatoličja v motociklista, ki je pridrvel nasproti. Vzrok karambola je najbrže v cestnih kotanjah, ki motijo sigurno vožnjo. K. je padel s kolesa, ki se je do nevarnosti razbilo, sam pa je ostal k sreči nepoškodovan. Tudi motociklistu se ni nič zgodilo. Obležal je pri karambolu povaljen v ilovnatem blatu. Oba ta se pobotala za 350 Din.

O'ročja šala, ki bi mogla imeti resne posledice. V bližini postaje Puconci so položili otroci ob nekem ovinku 10 cm debelo in 4 m dolgo jelševno drevo preko obeh tračnic. Orožniki so pri svojih poizvedbah dognali, da so jelšo položili preko tračnic 14-letni Aleksander S., 12-letni Ernest K. in 12-letni Ludovik V. iz Doline. Priznali so, da so jelšo položili z »združenimi močmi« preko proge, nato pa so splezali na neki bor in od tam opazovali, kako bo lokomotiva drevo zdrobila. Tudi kamenje so položili na tračnice. Starši, počite otroke!

Ustrelil je po nesrečnem naključju ob meji pri pregledovanju puške graničar Jelito Miličević svojega tovariša Milorada Kosiča v vratno arterijo. Kosič je na posledicah zadobljenih poškodb podlegel.

Na današnjem ribjem trgu so prodajali sardele po 10 in 12, ribe Sv. Petra po 22, jegulje po 22, barbone po 22, rumbače pa po 12 Din.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso prve vrste kg 8 do Din, druge vrste 6 do 8 Din, meso bikov, krav in telic 4 do 6 Din, telečje meso prve vrste 8 do 10 Din, druge vrste 4 do 6 Din, svinjsko meso 4 do 14 Din.

Vremensko poročilo: barometer 744,2, maksimalna temperatura 18, minimalna 11,4. Relativna vlaga 82.

Razne vesti

Premestitve sreskih načelnikov

Okrajni načelnik za Maribor, levi breg, dr. Ivan Senekovič je bil imenovan za sreskega načelnika v 4. skupini za gračanski okraj. Spricho tega se je pokazala kot preuranjena vest o upokojitvi, ki smo jo povzeli po »Slovencu«. Okrajni načelnik za Maribor, desni breg, Milan Makar pride za okrajnega načelnika 4-I za rogatiški okraj.

Za okrajnega načelnika Maribor, levi breg, se postavlja Popovič Peter, do sedaj okrajni načelnik v Novi Gradiški; za okrajnega načelnika IV-2 v Mariboru, desni breg dr. Šiška Janko, do sedaj svetnik pri ministrstvu za notranje zadeve v Beogradu; za okrajnega načelnika IV-2 vojniškega okraja dr. Suhač Matelj, do sedaj okr. načelnik v Slov. Konjicah; za okr. načelnika konjiškega okraja v Slov. Konjicah Malesič Matija, do sedaj pol. upravni sekretar pri kralji. banski upravi v Banjaluki.

Z ukazom od dne 26. julija je postavljen za banskega svetnika IV-I vardarske banovine Podboj Franc, do sedaj okrajni načelnik v Litiji; za banskega svetnika IV-I drinske banovine v Sarajevu Znidaršič Josip, do sedaj okr. načelnik za ljubljansko okolico; za banskega svetnika IV-II pri kr. banski upravi v Ljubljani pa je imenovan dr. Vidmar Ivan, do sedaj okr. načelnik v Celju. Za okr. podnačelnika v V. skupini dubrovniškega sreza Vovšek Fran, do sedaj okr. načelnik v Črnomlju, in za političnega pravnega sekretarja v V. skupini pri kralji. banski upravi vardarske banovine v Skoplju dr. Bratina Zvonko, do sedaj okrajni načelnik v Ptuj. Vsi po službeni potrebi. Z ukazom z dne 9. septembra 1935 je imenovan za okr. načelnika v IV-I črnomeljkega okraja dr. Kartni Herbert, do sedaj okr. načelnik v Dolnji Lendavi; za okr. načelnika v IV-II ljubuškega okraja Levičnik Franc, do sedaj okr. načelnik v Logatcu; za okr. načelnika v IV-II prijedorskega okraja v Prijedoru dr. Čuš Tine, okraj-

GRAJSKI KINO Telefon 22-19

Od danes dalje sijajna veseloigra

„Žene, ki se ne udajo“
Na planinah ni greha.

Pride AMPHITRYON. Willy Fritsch, Käthe Gold, Adele Sandrock in Paul Kemp.

Kino Union. Danes premijera izborne veseloigre »Animator« (Skok v blaženstvo) s Fritz Schulzom, Rosy Barsony, Felix Bressart, Tibor v. Halmay-om, Herto Natzler.

ni načelnik v Krškem; za okr. načelnika krškega okraja v Krškem Krajšek Anton, do sedaj okr. načelnik v Novem mestu; za okr. načelnika v V. skupini za novomeški okraj v Novem mestu Maršič Franjo, do sedaj okr. podnačelnik v Dubrovniku; za okr. načelnika v V. skupini litijskega okraja v Litiji dr. Hacin Lovro, do sedaj politično-upravni sekretar pri kralji. banski upravi v Ljubljani; za okr. načelnika v V. skupini logaškega okraja v Logatcu Bavdek Ivan, do sedaj okrajni načelnik v Ljubuškem; za okr. načelnika v V. skupini celjskega okraja v Celju dr. Zobec Ivan, do sedaj okrajni podnačelnik v Ljubljani; za okr. načelnika v V. skupini za dolnjelendavski okraj v Dol. Lendavi dr. Bratina Franc, do sedaj okrajni podnačelnik v istem okraju v Dol. Lendavi; za okr. načelnika v V. skupini ptujskega okraja v Ptuj dr. Vidic Janko, do sedaj politično upravni sekretar pri kralji. banski upravi v Zagrebu; za okr. podnačelnika v V. skupini pri ljubljanskem okrajnem glavarstvu v Ljubljani Počak Jakob, do sedaj politično-upravni sekretar pri moravski banovini v Nišu; za politično-upravnega sekretarja v V. skupini pri kralji. banski upravi v Banjaluki Djurin Gjura, do sedaj politično-upravni sekretar pri kralji. banski upravi v Zagrebu Labaš Rudolf, do sedaj politično-upravni sekretar pri kralji. banski upravi v Ljubljani; za okr. načelnika IV-II za ljubljanski okraj v Ljubljani dr. Hubad Josip, do sedaj okr. načelnik v pok. Vsi po službeni potrebi.

Za upravnika zdravilišča Rogaska Slatina je imenovan Ivan Gračner.

»Službeni list banske uprave dravske banovine« št. 74. z dne 14. t. m. objavlja uredbno o izpremembi imena občine Pletanje v Zdole, izpremembo pravilnika o obveznem zavarovanju prevoznih podjetij, izpremembe in dopolnitve v pravilniku o pobiranju cerkvenih taks za uradna dejanja jerarhijskih in samoupravnih oblastev teles in organov srbske pravoslavne cerkve, odločbo o izplačanju podpore uslužbencem finančne kontrole za nabavo službene obleke odločbo o zvišanju teže tiskovnih pošilk v notranjem prometu, dovolitev uvoza ricinovega semena do konca leta 1935 in objave banske uprave o pobiranju občinskih davščin.

Zanimiva zmota v znanstvenem svetu

Vest o novih ugotovitvah glede morskih tokov je vzbudila precej prahu v znanstvenem svetu. V vsakem atlasu najdemo zemljevid, na katerem je natančen tajinstveni morski tok, ki izhaja iz mehiškega zaliva in nadaljuje svojo pot mimo Floride in Kube v silne vode oceana ter prodira celo do evropske obale, kjer blaži podnebje. Morski mehiški zaliv je odkril leta 1513, Španec Ponce de Leon. Šele Franklin je Poncejevemu odkritju potisnil znanstveni pečat, ko je slavnega učenjaka o tem pričel neki lovec a kite, Lovce je Franklinu narisal na zemljevid smer toka, ki je še danes narisana na raznih zemljevidih.

Že pred desetimi leti pa je sloviti francoski raziskovalec morskih globin Leon Danois ugotovil, da je topli morski mehiški tok navadna iluzija in velika znanstvena zmota. Tudi poznejša in mlajša raziskovanja so dognala, da preneha omenjeni morski tok že približno pri 40 stopinjah in ne more prodrati do evropske obale. Nastane torej vprašanje, od kje izvirajo topli morski toki, ki grejejo evropsko podnebje? To vprašanje pa skuša francoski učenjak rešiti z novimi ugotovitvami, da se tople in lažje vodene mase iz tropskih krajev pomikajo nad hladnejšimi, in sicer v gotovih letnih periodah.

Gospodarsko življenje

Pred letošnje trgatvijo

Poročilo Vinarskega društva za dravsko banovino v Mariboru

Pozna je bila letošnja pomlad. Prve dni maja nas je zadela pozna pozeba, ki je v mnogih vinorodnih krajih napravila na mladih, nežnih trsnih pogankih mnogo škode. Sledilo pa je suho poletje, ki je bilo za razvoj vinske trte dokaj ugodno. Tako se je škoda, povzročena po majski pozebi, znatno zmanjšala. Vinogradi so se popravili bolj, kakor smo prvotno mogli pričakovati. Vinogradnike obupa je sledilo upanje na vsaj srednje vinsko letino. Žalostnejše so razmere tam, kjer je vinograde poškodovala toča. V boju zoper trsne škodljivce in bolezni je vinogradnik letos popolnoma uspel. Ob lepem vremenu je trs naglo odvetel. Škoda, povzročena po gozdnem sukaču, je bila le neznatna. Poročajo in o idju vreme ni bilo posebno naklonjeno. Z vesnim skropljenjem in žveplanjem ob pravem času se ju je vinogradnik uspešno ubranil. Škoda, povzročena po kiseljaku (druga generacija grozdnega sukača) je majhna, ker za širjenje gnilobe zaradi suhega vremena dosedaj niso bili dani zanj potrebni pogoji.

V krajih torej, kjer pozeba ni bila občutna, to so višje lege, je stanje vinogradov povsem zadovoljivo, drugod pa, t. j. v srednjih in nižjih legah, je še vsaj zadovoljivo. V splošnem danes lahko rečemo, da bo letošnji vinski pridelek količinsko in kakovostno povprečen. Izredno lepo in trajno suho vreme bi moglo kakovost pridelka še izdatno dvigniti. Ker starih vinskih zalog ni, upamo na boljše cene vinskega mošta in vina nego zadnja leta. To pa velja le za primer, če se s trgatvijo ne prenačimo in se bomo tudi v tehničnem pogledu potrudili, da bo kakovost pridelka kar najboljša. Važno je tudi, da se ne prenačimo s prodajo mošta za vsako ceno, ki nam jo bodo nudili nakupovalci vinskega mošta. Časniki so že začetkom septembra poročali, da obiskujejo Haloze in Slovenske gorice nakupovalci vinskega mošta, ki tu dajo zanj 75 par do 1 Din za liter. To je napotilo Vinarsko podružnico v Ptuj, da je sklicala 7. t. m. sestanek vinogradnikov, na katerem so določili minimalne cene za vinski mošt kakor sledi:

1. Vinski mošt veliko rodečih vrst (belina, ranfol, lipovšina in sorodne vrste) z do 14% sladkorja od 2 Din naprej.
2. Mešane vrste s 14 do 16% sladkorja od 3 Din naprej.
3. Mešane vrste s 16 do 18% sladkorja od 3.50 Din naprej.
4. Mešane vrste z 18% sladkorja in več od 4 Din naprej.
5. Sortirane kvalitetne vrste z 20% sladkorja in več od 5 Din naprej za liter.

Istočasno je Vinarska podružnica v Ptuj usmerila vlogo na Vinarsko društvo v Mariboru, v kateri zahteva intervencijo, da kr. banska uprava v Ljubljani z uredbo določi navedene minimalne

cene za vinski mošt. Vinarsko društvo se je za uresničenje te upravičene zahteve zavzelo pri kr. banski upravi in je povrh še predlagalo, da se podobno kakor za kontrolo prodaje hmelja, tudi za kontrolo prodaje vinskega mošta in vina določijo tržni komisarji. Cene pod 3 Din za liter mošta prav za prav ne bi smelo biti.

Člani Vinarske podružnice v Ljutomeru se bodo pa sestali dne 29. t. m., da se pogovore o kupčiji z vinskim moštom in o cenah za mošt in vino. Vse ostale Vinarske podružnice širom dravske banovine vabimo, da skličejo sestanke svojih članov z istim namenom.

Bog nam je letos naklonil ponekod še precej bogato vinsko letino, pa kaj nam vinogradnikom to pomaga, če jo moramo takorekoč darovati posameznikom, ki se z njo obogate, a vinogradnik sam z izkupičkom ne more kriti niti pridevalnih stroškov! Za plačilo davkov in drugih javnih dajatev, za obleko in obutev za sebe in svoje, za prehrano in nadaljnje obratovanje mu ne ostane nič. Toda tega noben objektivni človek ne more želeči, zato je prizadevanje vinogradnikov za doseg primernih cen za vinski mošt in vino popolnoma upravičeno.

V nobeni banovini naše države ne bo rekordne trgatve. Kjer ni pozeba decimiral pridelka, je neugodno vplivala na množino pridelka dolgotrajna suša. Sme mo torej reči, da ves letošnji vinski pridelek lahko potrošimo tekom leta sami. Ker nadprodukcije ne bo, tudi sramotno nizke cene za vinski mošt nikakor niso upravičene. Naj vsak vinogradnik to pove nakupovalcem mošta, ki s posebnim naglasom govorijo o bogati vinski letini.

Končno še nekaj besed na naslov naših vinskih trgovcev in gostilničarjev, ki dajejo prednost tujemu vinskemu moštu in vinu in ga dobavljajo k nam iz drugih krajev, dasi žive v bližini, če ne že kar sredi vinskih gor. Ponovno jim kličemo v spomin, da so zbiratelji zadnjih naših par, in naš kapital, kolikor ga je še med nami, odnašajo v druge kraje. Naš kmet, obrtnik in trgovec pa zraven propadajo dalje, ker je denarja za naročila in nakup med nami vedno manj. Pa tudi naš konzument naj se zaveda, da je njegova sveta dolžnost trošiti le proizvode, ki mu jih nudi narava neposredno v njegovi bližini, ne pa dajati prednost tujim proizvodom, predvsem tujemu vinu. Ko si bomo o teh dejstvih popolnoma na jasnem in si jih bomo vzeli k srcu, šele takrat si bo lahko opomogel naš vinogradnik in z njim vred vsak naš pridobitni človek.

težki Francoz, ki se imenuje Floyd Verette. Ob priliki nedavnega tekmovanja najodpornost piva v Milwaukeeju v Zedinjenih državah ameriških. V 37 sekundah je izpil dva litra piva. Neverjetno konsumno sposobnost je pokazala tudi neka 50letna ženska, ki je tehtala 150 kg in je bila rekordskemu Francozu »tik za petami«.

Med najredkejšimi in najdragocenejšimi rudami je radioaktivni actinium. Gram se plačuje po 1.5 milijonov dinarjev. Njegovo ožarovanje ima večjo prodornost od radija, trpežnost pa je 20-krat večja kakor radijeva.

Rodbina, ki se lahko ponaša s tem, da najdelj živi, stanuje v Hampshiru. Rodbina šteje 10 članov, ki so vsi skupaj stari 698 let. V Essexu je druga rodovina, katere 12 članov šteje skupno 846 let. V neki rodobi v Halifaxu pa šteje 10 bratov in sester skupno 704 leta.

Zanimivo statistiko je napravil odlični strokovnjak na podlagi primerjave več primerov. Pri povprečni starosti 70 let izpolni človek približno čas 13 let za

Iz Haloze. Haloške gorice kažejo navzlic pomladnemu mrazu v višjih legah prav dobro. Ugodno vreme v avgustu, pa tudi v septembru, bo ugodno vplivalo na to, da bo letošnja kapljica prav dobro. Opaža pa se, da se je večina vinogradnikov odločila za prodajo lepšega grozdja na trgu.

Naša narodna obamba

Slovenska obmejna zemlja svojemu rešitelju

Priprave za postavitve spomenika generalu Rudolfu Maistru v Št. Ilju v Slov. gor.

Mošt! Da ste pripravljeni: meča ne dajte nikoli iz desnice, naše pravice nikoli iz zenice! Vranec naj zoblje vsedlan, da se ko strela do mej zaprašite in prevalite lažnike kamnite, ko se ukreše — vaš dan.

R. Maister.

Ko je naš Rudolf Maister zapel v »Kiti mojhi« o naši sveti zemlji, je prvo mesto posvetil Slovenskim goricam, solnca božjega bogatim, Slovenskim goricam, ki so kakor bajke zlate, kakor pesmi v himno zlate. Ko so bile Slovenske gorice v veliki nevarnosti sovražnega pohlepa, pa je bil zopet general Rudolf Maister tisti mož, ki jih je očeval z ognjem in mečem slovenski zemlji, slovenskemu narodu. Komu tedaj, če ne Rudolfu Maistru, je dolžna obmejna slovenska zemlja trajno ljubezen, večno hvaležnost. Katerega slovenskih mož, če ne Rudolf Maistra, bo živel spomin večno v zgodovini slovenskega naroda, posebej živo pa v trnjevi zgodovini severnega obmejne slovenskega ljudstva.

Posebno poglavje v zgodovini bojev slovenstva z nemštvom pa tvori naš obmejni Št. Ilj v Slovenskih goricah. Že od nekdaj je bil Št. Ilj najodporniša slovenska trdnjava, ki ji ni mogel do živga Bismarckov duh, čeprav se mu je posrečilo, da se je vgnedil v njegovi sredi. Slovenska volja in prepričanje v značaj slovenstva sta sovražnega zajedalca popolnoma onemogočila. Hudi so bili boji in še danes nam pričajo o njih živi spomini, priča nam o njih zavednost naših vrlih šentiljčanov. Kdor je nekoč trpel, kdor se je boril, kdor je z drugo pomočjo zmagal, zna pravilno ceniti zmago, in v njegovi sredi živi večna hvaležnost. Tež zavesti pa se je porodila tudi hvalevredna zamisel šentiljčanov postaviti svojemu rešitelju Rudolfu Maistru viden spomenik, ki naj priča o njihovi veliki hvaležnosti in ljubezni do moža, s pomočjo katerega so zmagali, do moža-junaka, ki se je postavil z mečem na mejnik in mogočno velel: »Do tu, in niti koraka dalje!«

Obmejni šentiljčani so nameravali postaviti spomenik generalu Rudolfu Maistru še, ko je živel. Po njegovi smrti pa so šli takej na delo. Prvi so bili in ne bodo storili nič drugega, ko svojo sveto dolžnost. Zato so lahke za vzgled vsem, zlasti pa Mariboru, ki so ga v tem pogledu doslej še same besede. Na pohudo šentiljskih rodoljubov sta bila organizirani častni in delovni odbor za postavitve spomenika Maistru v Št. Ilju v

Slovenskih goricah. Častnemu odboru, ki ga tvorijo izraziti narodni borci, predseduje znani pobornik slovenstva šentiljski župnik, duhovni svetnik gosp. V r a č k o. Delovni odbor pod predstvom znanega nacionalnega delavca, banovinskega zdravnika g. dr. B a č a r j a, pa je razdeljen na ožjega, ki mu tajnikuje zdravnik g. dr. S e n t o č n i k, blagajno vodi g. B a u m a n in v širšega, v katerega so bili pozvani tudi vsi župani bivših, nekomasiranih občin.

Delovni odbor je imel doslej že več važnih sej in raznih posvetovanj z arhitekti in umetniki. Na njegovo povabilo je prišel v Št. Ilj tudi g. arhitekt in inženjer Č e r n i g o j, ki je izbral prostor za spomenik med šolo nad predorom in občinsko hišo. Odbor je imel v mislih prostor tudi na razpotju državne in banovinske ceste v bližini Vračkove gostilne, nadalje prostor pred Slovenskim domom in na vzvišenem kraju pred občinskim domom. **Prevladuje pa mnenje, da je prostor, ki ga je izbral g. Černigoj, najprimernejši.** Spomenik bo viden daleč naokrog z obeh cest, posebej lepo pa še z državne ceste. Tehnična stran je zvezana sicer z nekoliko večjimi stroški zaradi temeljite preureditve prostora in na bližje okolice, vendar pa je estetska rešitev naravnost odlična in nima šentiljske primernejšega kraja za tak spomenik. Odbor je razpravljal tudi že o obliki spomenika. V pretresu je bila manjša oblika z oprsem generala Maistra in oblika v naravni velikosti. Odločitev sicer še ni padla, prav gotovo pa se bo odbor odločil za naravno velikost, ker hoče obmejni Št. Ilj postaviti svojemu rešitelju čim impozantnejši spomenik, ki naj priča tujcem in poznim rodovom o njihovi ljubezni in hvaležnosti.

Nabiralno akcijo za spomenik je odbor organiziral zelo širokopotežno. Z nabiranjem prispevkov odbor ne bo nadlegoval revnega obmejnega ljudstva, je pa na stališču, da je dar enega dinarja, ki ga da siromak, enako vreden tisočaku bogataša. Večje prispevke bodo žrtvovali prav gotovo številni dobrostotirani obmejni posestniki, za katerih dobro se je nekoč boril general Maister s svojimi fanti. Prispevale bodo vse Slovenske gorice, ki jih je pokojni general Rudolf Maister tolikokrat opeval in osvobodil. **To je njihova sveta in moralna dolžnost!** Spomenik bo predvidoma zelo svečano odkrit ob drugi obletnici Maistrove smrti, ker se mora Št. Ilj dostojno pripraviti za dogodek, ki bo najdragocenejši v njegovi zgodovini.

Okrog'e in oglate, resne in roba'e

Jim Webster, črnc, že v letih, stanujoč v Newyorku, noči že 40 let stalno v ustih srebrni dolar, ker je prepričan, da bo s tem pregnal vse zle duhove. Doslej je »porabil« dva takšna srebrna dolarja.

Na neki farmi v bližini Wilingtona v Ohio, zbira neki Howard L. Collett veje, ki imajo že po naravi obliko kakšne alfabete črke. Ima že skoro kompleten alfabet skupaj . . .

Povprečni človek more po ugotovitvi nekega ameriškega znanstvenika pospraviti na dan 43 skodelic čaja, ne da bi pri tem zdravje niti najmanj trpelo.

Srečni ljudje so v 24 francoskih naselbinah ob švicarski meji, kjer ne plačujejo prebivalci nobenih davščin. Celo dobijo še nekaj od svojih občin, ker imajo od tamošnjega gozdarstva velike koristi.

Svojevrsen rekord je dosegel 132 kg

to, da izraža svoje misli drugim. Od teh 13 let odpade 6 let na govorjenje med delom, 2 leti na govorjenje med jedjo, 5 let pa na razgovorjanje ob priliki raznih zabav. Povprečno spregovorimo na dan 18.000 besed, skupno v življenju približno 450 milijonov besed. Čas 23 let prebijemo v postelji, 20 let preživimo v brezdelju, 6 let pri jedi.

V krvi moškega je 75% vode, v krvi ženske pa 80% vode.

V veliki zadregi so bili hotelirji po vsem svetu zaradi servijet, ki so jih dražestne dame s svojimi našminkanimi ustnicami temeljito ponesnažile in zamazale. Prvi so si znali pomagati nekateri newyorški hotelirji, ki so si nabavili posebne majhne bloke s svilenimi papirnimi odrezki, ki jih sedaj uporabljajo ljubeznive dame namesto običajnih servijet.

Poseben »Narobe klub« si je ustanovilo 93 oseb v Chicagu. Vsi člani tega kluba so obvezani, da nosijo vsaj enega od sestavnih delov obleke tako, da je prava zunanja stran obrnjena navzno-

ter, notranja pa navzven. Tudi prihajajo ti člani v svoje klubove prostore »ritenjski«. Vsa svoja in druga imena izgovarjajo pri razgovoru od zadaj. Obedujejo tako, da popijejo najprej črno kavo, potem sledi močnata, za močnato pridejo razne prikuhe in meso, nazadnje pride še juha, ki jo navaadni zemljani pri obedu najprej povzijejo, ti »narobovci« pa na koncu, ko so se že vsega drugega preobjedli. Zdi se pa, da ta red vrstitev jedil ni napačen, ker je pretežna večina članov precej dobro »podložena«.

V tropskih pokrajinah si razsvetljujejo domačini svoje kolibe z izvirno svetlobo. V lepo prirejene velike izrastke nekkih sadežev dajo posebne svetilne mušice, ki jih hranijo s sladkorno peso in ki proizvajajo na svojem telesu preko noči tako močno svetlobo, da prodira skozi odprtine teh priprav vse naokoli. Na Kubi pa si pritrjujejo ženske te svetilne mušice v lase, da se zdi zaradi svetlobe, ki jo proizvajajo te mušice, kakor da bi imele v frizuri vpletene dragulje.

„Čuvajte Jugoslavijo“

MARIJ SKALAN

ROMAN

Sida Silanova

»Ga mar zopet ljubim? Ljubim? Ga nisem ljubila vedno, tudi v vseh teh mesecih? Zakaj so bili zaman vsi moji napor, da bi se zblížala z Ervinom in bi ga vzljubila? Zakaj sem iskala pomoči za to povsod, v sebi, domu in cerkvi? Ni bila tudi verska gorečnost samo posledica podzvestnega strahu, da je vsa moja duša polna ljubezni do njega? Da, sedaj čutim določno, da je bilo zares tako. Ljubila sem ga kljub vsemu in nisem verjela v njegov greh. To je torej stalo med menoj in med mojim možem! In stoji še vedno... Strašna... Doslej sem se vsaj še premagovala in zatajevala, ker tega nisem vedela, a poslej? Ob jasni zavesti, da ljubim še vedno njega. Ko bi mogla vsaj nekam preč, da bi do konca razmislila...«

Ko je bila spet doma, je neutegoma pohitela v kapelo, padla na kolena pred Mater Božjo in prosila:

»Devica preblazena! Zakaj je moja ljubezen do Danila tako strašna? Koliko jih je, ki ljubijo, pa pozabijo in se njihovo srce oklene drugega z enako ali še večjo vdanostjo. Samo jaz naj bom začarana v to blazno strast večnega hrepenenja po njem edinem? Še sedaj, ko sem že zdavnaj žena drugega. Reši me

te ljubezni, o Mati predobrotljiva! Daj, da izgine iz mojega srca, ker sicer bom pogubljen! Uničeno bo moje in Ervinovo življenje. Pred Bogom sem mu prisegla, večno zvestobo, kako naj izpolnim to prisego, ako bo moje srce vedno hrepenelo k drugemu? Izprosi mi milosti, da ne padem v skušnjave, da ostanem čista! Češčena si Marija...«

Ko se je po molitvi dvignila, se ji je zdelo, da je pomirjena, a ta pomiritev ni bila dolgotrajna. Naenkrat so se vse njene misli zopet vrnila k tistemu pismu in k Danilu. Ves trud, da bi jih usmerila k Ervinu, je bil zaman. Trudila se je, da bi bila z možem nežna, a ta trud ji je zadajal skoraj telesne bolečine. Razdvojenost, ki se je prej izražala v otopelosti in nato v verski gorečnosti, je pričela posegati v njene živce, ki so postajali vedno bolj boleestno napeti. Čutila je bolečino v njihovih konicah. Postala je razburljiva. Vsaka malenkost jo je vrgla iz ravnotežja. S posli, s katerimi je živela prej kakor s prijatelji, je postopala sirovo in z jezo odganjala berače, katerim je bila nekoč največja dobrotnica.

»To je posledica njene pobožnosti,« je tožila stara Matilda. »Če človek preveč moli, postane hudoben. Vse tercijalke so

take; v cerkvi bo Boga požrle od vere in ponižnosti, doma so pa kakor vragovi.«

»Kaj jo je neki tako izmaličilo?« je ugibala kuharica Helena. »Saj je bila tudi njena pokojna gospa mama pobožna, a vendarle ni bila taka.«

»Eh, kdo ve. Gospoda je čudna. Kdo naj jo razume. Bogastvo ni vse; z njim se sreča ne da kupiti. Vedno se mi je zdelo, da s tem zakonom ni vse v redu.«

»Kako naj bi tudi bilo? Ona taka, on pa tak...«

»Smili se mi. Ko vsaj ne bi bila taka tercijalke! Kako se bo to končalo?«

Sidina živčna razburljivost se je pa stopnjevala dalje in je naposled segla tudi že med njo in Ervina. Včasih, ko je bilo v njej dovolj moči in volje, je bila z njim pretirano nežna, ko pa sta opešala, jo je razburila vsaka njegova beseda ali kretnja. Sunila ga je od sebe kakor nadležnega psa. Sprva je Ervina to njevo vihravo postopanje osupljalo, polagoma pa je postajal ves pobit in obupan. Njegova rahla, melika narava ni bila sposobna za boj z njeno razburljivostjo in muhavostjo. Zmigoval je samo z rameni in postajal še bolj molčeče in neroden kakor je bil prej. Na Sido je zgradil vse svoje življenje; bila mu je edina opora, po kateri se je hotel povzpeti do ustvaritve tistega, česar po skoposti narave ni bilo v njem, kakor se slak povzpenja po kolu k solcu, brez katerega

ni cvetenja in zoritve. Sedaj je pa z grozo spoznal, da se ta opora maje ter odmika, in zmanjkovalo mu je tal pod nogami. Prirojeno slabištvo je docela premagalo njegovo z muko ustvarjeno voljo.

XVII.

Ko je jesen zamrla v hladu zime in je Hrušniško dolino in bregove Pohorja pobelil prvi novi sneg, je Sida zamenjala svoje samotne sprehode z vedno češčimi obiski v trgu. Hodila je k Wellakovim, kjer je z Mary, ki je pravkar povila svojega drugega otroka, presedela cele popoldneve. Nekeč je hodila k njej samo tako, zaradi družbenega takta, ker ji je bila ljubša družba Kasiakovih in ljudi, ki so se zbirali okoli njih, sedaj ji je pa postala neobhodno potrebna prijateljica. Bila je zelo inteligentna mlada žena širokih pogledov, ki je razumela življenje in se ni izgubljala v tistih malenkostnih nižinah, kakor se izgubljajo navadno v malih gnezdih živeče ženske. Pa tudi njen mož Herbert Wellak, lastnik manjše tovarne usnja, eden tistih ljudi, ki so bili po slovenskih starših sicer nemško vzgojeni in bi bili, da se Avstrija ni zrušila, postal nosilec raznarodovalnih prizadevanj med štajerskimi Slovenci, so se pa po letu 1918, umeknili v ozadje in niso silili ne v nemško ne v slovensko ospredje, je bil prijeten družbenik. Tako se je Sida v tej tihi družini počutila kakor v sanatoriju za živčno bolne.

Iz življenja in sveta

Momenti iz tragedije belgijske kraljice

Kaj je prav za prav povzročilo nesrečo — Kralj Albert po katastrofi — Otroci se niso zavedali smrti

V vrsti tragičnih dogodkov, ki so letos pretresli svet, je bila gotovo med prvimi tako nenadna smrt še mlade in povsod priljubljene belgijske kraljice Astride. V nobenem listu pa njena tragična smrt ni bila točno opisana. Zlasti kralj Leopold sam je opisal nesrečo malo drugače, kakor smo jo čitali v naših in tujih listih.

Usodni zemljevid.

Tragedija ni zakrivila trenutna kraljeva neprevidnost, temveč njegovo kavalirstvo. Kralj je vozil z običajno hitrostjo, kraljica je pa imela pred seboj razprostrt zemljevid, ki ji je naenkrat padel iz rok. Kralj se je sklonil, da bi ga pobral in v tem trenutku je izgubil oblast nad krmilom. Ko se je vzravnaval, je bilo eno kolo avtomobila že na robu ceste, kjer so bila tla premočena. Kralj je naglo okrenil krmilo na levo, toda ni se mu posrečilo spraviti avtomobila nazaj na cesto in tako je zavozil v drevo.

Kralj si je točno zapomnil te podrobnosti, ni se pa mogel spomniti, kaj je sledilo, kajti katastrofa ga je tako zbegala, da mu je spomin za hip odpovedal. Po nesreči se je zaklenil v svojo vilo, kjer ni hotel nikogar sprejeti. Slišali so samo, kako hodi dolgih, opotekajočih korakov po sobi, slednjič je omahnil v naslonjač in bridko zaplakal. Ni točno, da je hotel telefonirati kraljici Elizabeti. Bil je ves iz sebe in šele po dolgem prigovarjanju se je dal odpeljati na kliniko, da so ga rentgenizirali. Med potjo je neprestano ponavljal: Ne mogel bi pojasniti, kako se je to zgodilo.

Srečanje kralja z materjo.

Najbolj ganljivo je bilo srečanje kralja Leopolda z materjo. V spremstvu svoje hčerke, italijanske princeze Marie Jose, je izstopila kraljica Elizabeta iz vlaka, kjer je bila prebila noč, na kolodvoru v Laekenu, na postajališču na koncu parka kraljevske poletne palače. Kralj jo je čakal na stopnišču sam z obvezanim obrazom in ves skrušen. Zdravnik v njegovem spremstvu je ostal za steklenimi vrati v čakalnici. Ko se je ustavil poseben vlak na postajališču, se je kralj opotekel kakor da išče opore. Kraljica Elizabeta je izstopila prva. Dvignila je črni pajčolan in prikazal se je njen strašno blede obraz in objokane oči. V bližini stoječi dostojanstveniki so slišali, kako je zašepetala: Leopold, Leopold, ubogi moj fant.

Dolgo je poljubljala svojega sina, ki so mu ves čas tekale solze po licih. Potem je objela princezo Marie Jose kralja brata, ki je odvedel svojo mater in sestro k avtomobilu, da so se odpeljali v palačo. Vso pot je kralj molčal, kraljica je pa tiho ihtela. Dvorni zdravnik je pomagal damama iz avtomobila in ju spremljal v njune sobane. Do večera je ostala kraljica pri svojem sinu, ki je skrušen ves čas molčal. Zvečer, ko sta šla kropiti smrtno ponesrečeno kraljico, se je odigral na stopnišču ganljiv prizor. Stari vrtnar kralja Alberta I. je pokleknil, ko je šla kraljica mimo njega. Čim ga je kraljica spoznala, je stopila k njemu, mu pomagala vsati in zašepetala: »Kako ne srečni smo!«

Taborišče vojnih špekulantov v Port Sa'du

Prihajalo iz vseh delov sveta, da bi obogateli s pomočjo ljudske krvi

Moskovska »Pravda« je objavila te dni zanimiv članek, ki opisuje glavno pristanišče Sueškega prekopa, kjer se na vsakem koraku pozna italijansko-abe-sinski spor.

Ko je zašlo vroče solnce, smo prispeli v Port Said, piše dopisnik »Pravde«. Dolg granitni pomol se globoko zajeda v morje. Pri vходу v mesto stoji spomenik Ferdinanda Lessepsa, graditelja sueškega prekopa. Veliki podjetnik gleda na ladje, ki plovejo mimo njega. Ko smo pristajali k obali, je plula mimo nas velika italijanska ladja, namenjena z vojaški v vzhodno Afriko. Na krovu so stali vojaki in nemo zrl v morje. Ko smo pristali, so nas obkolili motorni čolni policije. Pristaniški kontrolor je brezbržno pregledal naše potne papirje.

Portsajdska restavracija ob obali se je kopala v morskem odmevu. Pri mizah so sedele razne družbe trgovcev in izvoznikov ter se živahno razgovarjale. Razlikujejo se že na prvi pogled po zunanjosti. Poznalo se jim je, da nestrpnost pričakujejo poročil iz Addis Abebe in Rima. Izvozniki se pogajajo s trgovci za najrazličnejše blago, ki mu cena naglo raste. Odkar razburja svet italijansko-abe-sinski spor, se je življenje v Port Sa'du silno podražilo. Abesinci so namreč prenehali izvažati svoje pridelke, kar je povzročilo nagel dvig cen na trgih. Zato pa prihajajo trgovci in izvozniki iz vseh delov sveta in ponujajo svoje blago. Vsi

Mamica se je odpeljala iz cerkve...

Ali se je mala princesa Josefina Charlotta zavedala, kako težka izguba jo je zadela? Ko se je po pogrebnih obredih, ki jim je v splošno začudenje prisostvovala ob strani svojega očeta in ga začudeno gledala, kako plaka, izprehajala s svojim bratcem prestolonaslednikom Baudoinom v parku pod nadzorstvom dvorne dame grofice du Royl de Blicqy, mu ej dejala: »Mamica se je odpeljala iz cerkve z rožami...«

Njihova mamica! Kolikokrat je kraljica Astrid vsak dan z nežno ljubeznijo fotografirala svojega moža in svoje otroke! Sama pa se nikoli ni hotela dati oficijelno fotografirati. Dolgo ji je bilo treba prigovarjati, predno je v Parizu odšla s kraljem k fotografu, ko jo je kralj med pripravami fotografa zabaval, se je otožno nasmehnila, rekoč: »Čemu pa bo toliko mojih fotografij. Saj sem še daleč od starosti. Sicer je pa res, — je pripomnila smeje, — da lahko tudi kmalu umrem.«

Srečna številka 13

Ljudje navadno ne zaupamo številki 13 in jo sploh smatramo za nesrečno številko, kot je nesrečen tudi petek v tednu. To lahkovernost pa je popolnoma premagala neka mlada Američanka, ki si je zabila v glavo, da se bo podala v Monte Carlo in tam igrala na številko 13. Da bi dokazala, kako smešna je lahkovernost, se je mlada Američanka odpravila na pot 13. v mesecu in 13. v mesecu tudi prispela v Monte Carlo. V kavarni je naročila kavo pri natakarju števil. 13 in shranila svojo prtljago pod števil. 13. v hotelu pa si je najela sobo števil. 13. Ko se je pojavila v igralnici, je igrala na števil. 13 in — zadela prvič, drugič, tretjič in trinajstič. Prilgala je precejšnjo vsoto denarja in se zmago-slavno vrnila v domovino, kjer so ji prijatelje priredile prisrčen sprejem in razbojnale njeno zmago nad nesrečno številko 13 po vsej Ameriki. Končno pa je vest o zmagi nad nesrečno trinajstico zagledala beli dan tudi v »Večerniku«, ki vabi svoje čitatelje in prijatelje, naj bi poskušali po vzgledu mlade Američanke svojo srečo s številko 13.

Vestna mati.

Mamica je pravkar temeljito pretepla svojega sinka.

— In zdaj, sinko moj, povej, zakaj sem te kaznovala.

Fant tuli:

— Vidiš, mama, takšna si! Najprej me nabiješ, potem pa niti ne veš, zakaj si to storila!

Darujte za spomenik Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Mariboru!

Razno

CENJENE DAME!
Prvovrstno železno, vodno ter trajno ondulacijo z garancijo ter najcenejšo vam nudimo na »Zora«, Aleksandrova cesta 19 (vhod v veži, levo). Za cenjeni obisk se priporoča Fran Novak. Znižane so plače, znižajte vaše izdatke! 4211

PRISTNE KRANJSKE KLOBASE
zopet vsak dan sveže na zalogi. Z. Anderle, Gosposka ul. 20. 4212

Pouk

ŽELIM PRIVATEN POUK v violini. Ponudbe pod »Nadaljevanje« na upravo »Večernika«. 4207

Sobo odda

SOLNČNO SOBO
oddam dvema gospodoma (gospodičnima) na Aleksandrovi cesti. Naslov v upravi »Večernika«. 4201

Svarilo!

Svarim vsakogar, ki bi mojemu možu Josipu Klančniku posodil denar, ali mu dal kaj na upanje, ker nisem zanj plačnica, pač pa on moj dolžnik. 4198

Greta Klančnik, Betnavska 18

Od danes naprej zopet

kranjske klobase
priznane trdke Karl Jarc. Ljubljana, na razpologo.

Tone Ošlag, Maribor
Glavni trg. 4210

Naznanilo!

Ljubitelji morskih rib. Od danes naprej se dobijo razne vrste morskih rib. Na očala po želji. Dalmatinski vrški hram 4208

Kapitanović.

Darujte za Pomožno akcijo!